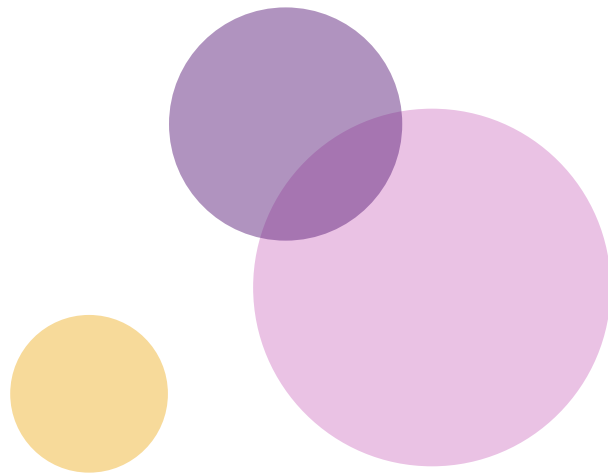

INNUTTAASUT MEEQQAT
PISINNAATITAAFFIINIK SULLISSIVIMMUT
MIO-MUT
SAAFFIGINNISSUTAAT 2019

Meeqqat Pisinnaatitaaffiit Sullissivik

August 2020

SAQQUMMERSITSISQ

MIO – MEEQQAT PISINNAATITAAFFIINIK SULLISSIVIK
Postboks 1290, Qullilerfik 2, 801-2, 3900 Nuuk, Grønland
www.mio.gl

SAQQUMMERSINNEQARPOQ

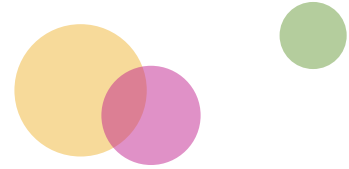
Juni 2020

ALLATTOQ

Meeqqat Illersuisuat Aviâja Egede Lynge aamma MIO'p Allattoqarfia

ILUSILERSUISQ

iCICERO, Nuuk

1.	SIULEQTSIUSSAQ	4
2.	MEEQQAT PISINNAATITAAFFIINIK SULLISSIVIUP MIO-P INATSISITIGUT PISUSSAAFFII	5
3.	EQIKKAANEQ	6
4.	SAAFFIGINNISSUTIT SUUNERI	8
	4.1 Sullinneqarneq pillugu saaffiginnissutit.....	8
	4.2 Kommuunip nakkutilliisarnera kiisalu innuttaasut kommuunimut nalunaaruteqartarnerat.....	9
	4.3 Kinguaassiutitigut atornerluinerit persuttaanerillu pillugit saaffiginnissutit	10
	4.4 Angajoqqaatut oqartussaaffik pillugu saaffiginnissutit.....	10
	4.5 Imigassaq/hash pillugu saaffiginnissutit.....	11
	4.6 Angerlarsimaffiup avataanut inissiisarneq pillugu saaffiginnissutit.....	12

1. SIULEQTSIUSSAQ

MIO innuttaasunit ukiuni kingullerni tallimani ilisimaneqarnerulersimavoq. Innuttaasut angunissaat naligiimillu naapinneqarnissaat MIO-p pimoorullugu sulissutigisimavaa, sumiikkaluarpataluunniit inuttullu. Tamanna saaffiginnittartut amerlinerannut kinguneqarpoq.

Meeqqat atugaat pisinnaatitaaffiilu pillugit saaffiginnissutinik tigoo-raasarneq MIO-p ulluinnarni suliaasa ilagaat. Tamanna Nuummi allattoqarfimmut toqqaannartumik pisarpoq. Saaffiginnissutit assi-giissutigisartagaat tassaavoq meeqqat inersimasullu qanigisaminnit kiisalu oqartussanit tusaaneqanngitsutut iluamik tiguneqanngitsutut misigisimasarmata. Meeqqat inuunerminni oqimaatsunik nalaataq-raangamik iluamik tiguneqarnissartik kiisalu inersimasut akisussaaf-fimmik tigisillutik iliuuseqarnissaat pisariaqartittarpaat. Meeqqat in-narlerneqarsimasut eqqortumik ikiorserneqanngikkaangamik sivi-suumik anniaateqarsinnaasarnerat tamatta ilisimavarput, inersima-suunerminni piffissami aamma annertuumi.

MIO-p nalunaarut *"Soriarsinnaajunnaarneq oqariartuutinngoraan-gat – innuttaasut MIO-mut saaffiginnissutaannut nalunaarut"* 2019-imi saqqummersippaa. Innuttaasut 2016-imi, 2017-imi 2018-imilu saaffiginnissutaat misissorneqarput. Taamaaliorneq pivoq saaffigin-nissutit sumik imaqarnerinik aaqqissuussaanagerusumik takussutissa-mik Meeqqat Illersuisuat pissarserusummat. MIO-p kisisit saaffi-ginnissutillu suuneri pillugit takussutissap saqqummersittalernissai 2020-mi aalajangiuppaa. Una allagaq nalunaarutaanngilaq, innuttaa-sulli MIO-mut 2019-imi saaffiginnissutaasa suunerannik ersersit-sisuuvoq.

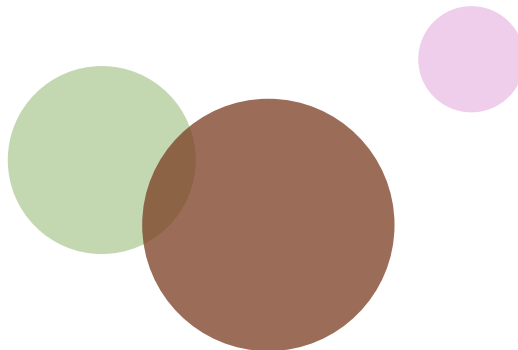
Saaffiginnissutit ataasiakkaat kommuunikkaartunngorlugit kisalu nu-na tamakkerlugu qanoq agguataarsimanagerat pillugu paasisutissat MIO-p pigai. Paasisutissat taakku perusukkaanni MIO-mut saaffi-ginnittoqarsinnaavoq.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Avaja Egede Lyngø

Meeqqat Illersuisuat

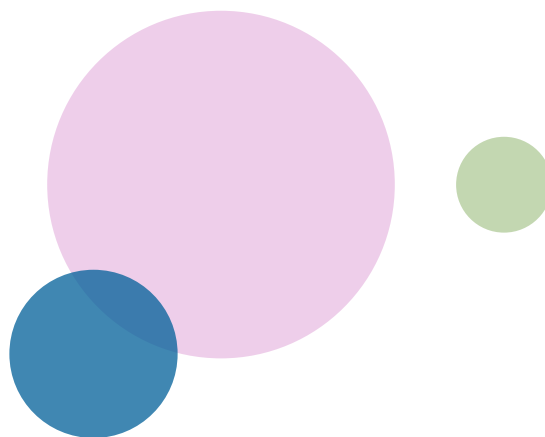

2. MEEQQAT PISINNAATITAAFFIINIK SULLISSIVIUP MIO-P INATSISITIGUT PISUSSAAFFII

Meeqqat Illersuisuat, Meeqqat pillugit Siunnersuisoqatigiit kiisalu Meeqqat Pisinnaatitaaffiinik Sullissivik Inatsisartut inatsisaat nr. 11 ulloq 22. november 2011 naapertorlugu marsip aallaqqaataani 2012-imi pilersinneqarput. Meeqqat Illersuisuata aamma MIO-p suliassaraat Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaat naapertorlugu meeqqat inuusuttullu inuiaqatigiinni soqutigisaat isumannaatsumik siuarsaasumillu aallutissallugit.

Tamanna pissaq meeqqanik inuusuttunillu peqataatitsinikkut kiisalu assigiinngitsutigut innuttaasuni meeqqat inuusuttullu pinerulugit paasissutissanik katersinikkut. Meeqqat Illersuisuata inuiaqa-

tigiinnut, ilaatigut angajoqqaanut, sullissisunut aamma aalajangiisartunut atugassarititaasut artornartut kiisalu meeraalluarnissaraluamut aporfissaasinnaasut meeqqat inuusuttullu namminneq oqaasii aallaavigalugit tikkuartassavai. Meeqqat Illersuisuat politikkikkut attaviitsutut sulivoq. Meeqqat Illersuisuat taamaalilluni meeqqat inuusuttullu inuuniarnermikkut atugarisaat iluarsiseriallit pillugit tikkuasinnaavoq.

3. EQIKKAANEQ

Meeqqat Pisinnaatitaaffiik Sullissivik, MIO, 2012-imi pilersinneqaramili innuttaasut saaffiginnissutaannik tigooraajuarsimavoq. Tamanna Meeqqat Illersuisuata inatsisitigut piginnaatitsissutaa ta malitsigivaa. Meeqqat Illersuisuata meeqqat inuusuttullu siunnersorlugillu ilitsersussavai, aammattaarli meeqqat pisinnaatitaaffii maalaaruteqarnissamullu aqquutissaat pillugit angajoqqaat siunnersorlugillu ilitsersussavai.

Innuttaasut saaffiginnissutaat tassaapput ornigulluni saaffiginnissutit, mailikkut Facebookikkullu saaffiginnissutit kiisalu oqarasuaatikkut saaffiginnissutit. MIO-mut saaffiginnissutit tamarmik nalunaarsorneqartarput: kina saaffiginnippa, saaffiginnissut sumut tunngava aamma saaffiginninnermi ulloq. Saaffiginnissutit imarisaa Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqap Pisinnaatitaaffii pillugit lsumaqaatigiissummut sorlermut attuumassuteqarnersoq aamma nalunaarsorneqartarpoq. Taamatuttaaq innuttaasooq qanoq iliuuseqarsinnaanerani ilitsersorneqarsimanera nalunaarsorneqartarpoq. Innuttaasooq MIO-p oqartussaaffiisa avataanni apeqquutissaqarluni saaffiginnikkaangat eqqortumut saaffiginnissuteqarnissaa MIO-mi siunnersortit siunnersortarpat.ⁱ

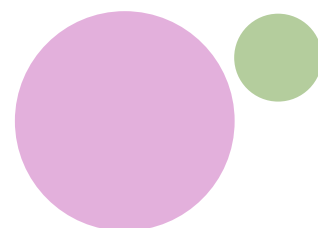
Ineriartorneq malinnaaffigiumallugu aamma saaffiginnissutit sunik imaqarnerat erseqqissumik paaserusullugu MIO 2016-imi paasisutissanik tamanik aqqissuussaanerumik nalunaarsuisalerpoq. Innuttaasut MIO-mut aamma Meeqqat Illersuisuannut 2019-imi saaffiginnissutaat pillugit una takussutissiaavoq.

Innuttaasut MIO-mut 2016-imit saaffiginnissutaasa amerlassusaat ataani takusinnaavat:

Ukioq	Innuttaasut MIO-mut saaffiginnissutaasa amerlassusaat
2016	288
2017	434
2018	504
2019	481

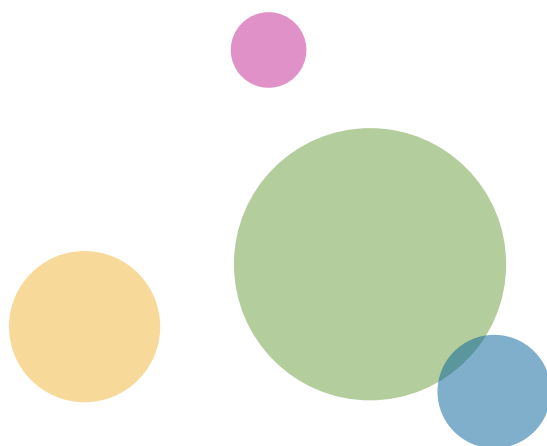
Takussutissiami takuneqarsinnaavoq MIO-mut saaffiginnissutit 2017-imi aalaakkaasut, taamaannerat meeqqat inersimasullu meeqqat pisinnaatitaaffiik ilisimasaqarneruleriartorerannik takussutissiisinaavoq.ⁱⁱ

Innuttaasup saaffiginnissutaa arlalinnik peqquteqarsinnaasarpooq. Saaffiginnissutinut peqqutaanerpaasartut ukuupput.		
1.	Sulinneqarneq	91
2.	Kinguaassiutitigut atonerluinerit persuttaanerlu	69
3.	Angajoqqaatut oqartussaassuseqarneq	59
4.	Angerlarsimaffiup avataanut inissiineq	56
5.	Atuarfiit meeqqeriviillu	42
6.	Kommuunimut nalunaarutit	42
7.	Kommuunip nakkutillinera	39
8.	Imigassamik/hashimik/naamaarnermik atonerluineq	39
9.	Aningaasatigut pilersuineq	27
10.	Sunngiffik	24

Artikelit tulliuttut Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqap Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissutaanni artikeliupput, saaffiginnissutit tunngavigisaat. Artikelit tulleriarneqarput nalunaarsorneqarnerisa amerlassusaat aallaavigalugit:

1.	Artikel 3 Meeqqap soqutigisaanik qulakkeerinnineq, aalajangiisoqartillugu	Saaffiginnissutit 110-t
2.	Artikel 19 Naalliutsitaanissamut atorerlugaanissamullu illersugaaneq	Saaffiginnissutit 54-it
3.	Artikel 25 Meeqqanik paaqqinnittarfinniittunik piffissani aalajangersimasuni nakkutillineq, killiffissiuineq	Saaffiginnissutit 48-t
4.	Artikel 39 Naalliutsitaanerup kingorna ikiorneqarneq	Saaffiginnissutit 48-t
5.	Artikel 18 Meeqqap pisinnaatitaaffiitut angajoqqaat pingaarnertut akisussaasuunerat	Saaffiginnissutit 46-t
6.	Artikel 26 Isumaginninnikkut isumannaatsuuneq	Saaffiginnissutit 45-t
7.	Artikel 27 Inuunermi atukkat pitsaasuunissaannut qulakkeernineq	Saaffiginnissutit 35-t
8.	Artikel 33 Imigassamut ikiaroorartumullu illersugaaneq	Saaffiginnissutit 31-t
9.	Artikel 9 Angajoqqaat ilaginissaannik pisinnaatitaaffeqarneq	Saaffiginnissutit 28-t
10.	Artikel 28 Ilinniagaqarnissamut pisinnaatitaaffeqarneq	Saaffiginnissutit 27-t
11.	Artikel 31 Sunngiffeqarnissamut pisinnaatitaaffeqarneq	Saaffiginnissutit 27-t
12.	Artikel 12 Meeqqat isumaasa tusaaneqarnissaannut pisinnaatitaaffeqarneq	Saaffiginnissutit 24-t
13.	Artikel 34 Atorerlugaanissamut illersugaaneq	Saaffiginnissutit 24-t
14.	Artikel 24 Peqqissumik inuuneqarnissamut pisinnaatitaaffeqarneq	Saaffiginnissutit 16-it
15.	Artikel 5 Angajoqqaat paaqqutarinnittullu ataqqineqassapput	Saaffiginnissutit 16-it

4. SAAFFIGINNISSUTIT SUUNERI

4.1 Sullinneqarneq pillugu saaffiginnissutit

Innuttaasut oqartussanit tusaaneqanngitsutut misigigaangamik, saaffiginnissut suliarineqanngikkaangat kukkusumilluunniit suliarineqaraangat imaluunniit sumut saaffiginnissartik ilisimannigikkaangamikku MIO-mut saaffiginnittarput.

MIO-mut saaffiginnittartut tassaasarput innuttaasut oqartussat suliaakkiissutinik ingerlatsinerannut naammagisimaarinnngilluinnartut. Saaffiginnissutaasa oqartussanit qanoq tiguneqarsimanagera naammagittaalliutigikkajuttarput. Saaffiginnissutaasa meeqqamut pitsaanerpaaq anguniarlugu suliarineqarsimannngitsutut misigisima-

sarput. Iliuussisamik pilersaarummik amigaateqartoqarnera kiisalu meeqqat ilaqutariillu akuutinneqannginnerat takussaasarpoq. Suliaassaarfii akimorlugit suleqatigiittoqannginnera saaffiginnissutit malunnarsisittarput kiisalu oqartussat assigiinngitsut akornanni aaqqissuussineq amigartooq malunnarsisarluuni.

Saaffiginnittartut amerlanerpaat oqartussat aalajangiinerannut isumaqataannigikkaangamik maalaaruteqarnissaminnut ilitsersuunneqartarsimannngillat. Sumut saaffiginnissanersut aamma qanoq maalaaruteqassanersut MIO-p siunnersortarpari, soorlu; oqartussani aqutsisunut, Isumaginninnermi Naammagittaalliuteqartarfimmut aamma Inatsisartut Ombudsmandiannut.

Sullinneqarneq pillugu innuttaasut saaffiginnissutaannit assersuutit:

Anaanaq MIO-mut saaffiginnippoq. Meerai meeraaraallutilli ilaqutariinnut inissinneqarsimapput. Anaanaq anaanamini taamani imigassamik ajornartorsiutilimmi najugaqarsimavoq.

Anaanaq taanna namminerisaminik maanna angerlarsimaffeqalersimavoq meeqqamilu angerlartinneqarnissaat qinnuteqaatigisimavaa. Angajoqqaarsiaasut toqqissisimanagerinagit ilisimatitsivoq. Kommuunimi arlalinnik sullissisoqarsimavoq, sullinneqarne-rali nikinneq ajorpoq. Meeqqami pulaartarnerat oqimaannerarpari, aappaa im-mikkut ittumik pisariaqartitsisuummat allanillu meeqqanik tigummiaqarami. Meeqqami angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasut angerlartinne-qarnissaannut atatillugu ikorfartorneqarnissani qinnuteqaatigisimavaa. Mi-sigisimavoq kommuunimit tusaajumaneqamani. Saaffiginnissummut tun-ngatillugu pilersaarusiortoqarsimannngilaq. Iliuussisatut pilersaarusiortoqar-simannngilaq meeqqallu paarlakaalluni tigummisarinnissaat pillugu anga-joqqaarsianik isumaqatigiissusiortoqarsimanagerani.

Meeqqap atuarfiani atuartumut anaanaq MIO-mut sianerpoq. Meeqqap ilin-niartitsisua kommuunimut nalunaaruteqarsimavoq, meeraq angerlarsimaffim-mini paarinerlunneqarnini pillugu meeraqatiminut oqaluttuarsimavoq. Atuarfiup meeraq angajoqqaalluunniit oqaloqatigisimannngilai. Meeraq atuarfimi ingerlal-luarpoq pikkorissuullunilu. Angajoqqaat atuarfimit malersugaasutut misigisimapput, tusaamasarsuinnarlunilu persuttaanermillu uppemarsaatissaqarnani meeraq oqaloqatigi-neqaaqqartinnagu nalunaaruteqartoqarsinnaammattupigaat. Meeraq atugarliorpoq, anga-joqqaallu atuarfimmut isumaginnittoqarfimmullu tatiginnikkunnaarsimapput. Kukkusooqarsimanageranik misigisimalluni anaanaq siun-nersorneqaaqqulluni saaffiginnippoq.

*Anaanaq meeraaraatilik
akilgassaqaarnini peqqutigalugu
angerlarsimaffimmit
anisitaangajalerpoq.
Boligsikringimik kommuunimut
qinnuteqaareersimagaluarluni suli
akissutisisimannngilaq, kommuunip aamma
akiumasimannngilaq. Angerlarsimaffitsik
annaassappagu meeqqap
angerlarsimaffiup avataanut i
nissinnissaanik kommuunip
siorasaarsimavaa.*

Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqap Pisinnaatitaaffii pillugit Isumaqatigiissutaa, artikel 3:

Meeqqat soqutigisaanik qulakkeerinnineq. Aalajangiisoqassatillugu meeqqamut pitsaanerpaaq isumaqatigiit qulakkeertussaavaat.

4.2 Kommuunip nakkutilliisarnera kiisalu innuttaasut kommuunimut nalunaaruteqartarnerat

Kommuunit inatsisit malillugit meeqqanut tunngatillugu, tassalu isumaginninnermut, atuarfeqarnermut/meeqperiveqarnermut aamma sunngiffimmut, nakkutilliisussaataapput. Kommuunit ornigullutik nakkutilliisassapput, meeqqallu tamarmik peroriartorneranni pisariaqaraangat tapersersuullutillu peqataasassapput: 1) atukkat, peqqinneq ineriartornerlu 2) toqqissisimanartumi isumassorneqarluni avatangiiseqarneq 3) inersimasunut, ilaqtutanut allanullu qanigisanut toqqissisimasumik aalaakkaasumillu attuumassuteqarneq 4) inersimasutut nammineersinnaalernissaq anguniarlugu ilikkarnisamatut aamma innuttut ineriartornissamatut patajaatsumik sinaakku-serneqarnissaq.

Meeqqat peqqissutsikkut ineriartornikkullu navianartorsortut pillugit kommuunimut nalunaaruteqarsimasunik MIO innuttaasunit saaffigineqartarpoq. Nalunaarutigisimasartik qisuariarfigineqarsimanngikkaangat imaluunniit saaffiginnissut arriippallaamik suliarineqarpat meeqqallu inuuffigisaa allannguuteqarsimanngikkaangat innuttaasut MIO-mut saaffiginnissuteqartarput. Atuarfiup/meeqperiviup aamma angerlarsimaffiup akornanni suleqatigiinneq naammaginnangitsoq pillugu atuarfimmit meeqqerivinniillu saaffiginnissuteqartoqartarpoq. Meeqqat atuartitaanermut peqataanissaraluannit piffissami aalajangersimasumi mattunneqaraangata angerlartitaasimagaangataluunniit kiisalu angajoqqaat meeqqamik meeqqerivimmi

sulisunit qanoq pineqartarnerannut ernumasut; kiisalu sulisut pillugit ernumasut sulisullu suliaminnut piginnaasaat pillugit ernumasut saaffiginnissuteqartarput.

Meeqqanut persuttaasoqarsimasinnaanerani kinguaassitutigullu atonerluisoqarsimasinnaanerani pasitsaassaartoqartillugu imaluunniit ernumanarlunnartoqartillugu qisuariaateqartoqarsimanngikkaangat MIO nalunaaruteqartarpoq.

Aalajangiisoqassatillugu meeqqamut pitsaanerpaq inuiaqatigiit qulakkeertussaavaat atugarissaarnissaallu qulakkeerneqartussaalluni. Innuttaasut saaffiginnissutaasa affaasa missaanniittut takutippaat meeqqat assigiinngitsutigut sumiginnagaallutik aarlerinartorsortartut, kommuunip nakkutilliinnginnera peqqutaalluni, soorluttaaq isumassuisussaataasut arlallit meeqqat pisinnaatitaaffii aallaavigalugit meeqqanik illersuisinnaannginnerat peqqutaalluni. Meeqqat pillugit nalunaaruteqartoqaraangat nakkutiginnissisaq iliuuseqarnissarlu qulakkiissallugit kommuunit pisussaaffigaat. Imaappoq meeqqat illersorneqarnissamatut pisariaqartitsinerat pisinnaatitaaffeqarnerallu naammassineqartussaammat. Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaannit isigalugu imaappoq: Artikel 3: Aalajangiisoqassatillugu meeqqamut pitsaanerpaq qulakkeerneqassaaq, artikel 18: Meeqqat pisinnaatitaaffiinut angajoqqaat pingaarnertut akisussaasuunerat naalagaaffiup qulakkiissavaa, artikel 24: Peqqissumik inuuneqarnissaq qulakkeerneqassaaq, artikel 25: Angerlarsimaffiup avataanut inissitat nakkutigineqarnissaat, artikel 26: Isumaginninnikkut isumannaatsuuneq, artikel 27: Inuunermi atukkat pitsaasuunissaasa qulakkeernissaat.

Nakkutilliineq nalunaarutiginnittarnerlu pillugit innuttaasut saaffiginnissutaannit assersuutit:

Meeqqamut persuttaasoqartarsimanera nalunaarutigineqarmat arnap meeraa angerlarsimaffiup avataanut inissineqarpoq. Arnaq oqaluttuarpoq namminerisaminik angerlarsimaffeqaleruni aatsaat meeraq tigoqqissinnaallugu kommuunip ilisimatitsissutigisimagaa. Arnaq angajoqqaamini najugaqarpoq. Arnaq kommuunimit allagarsisimavoq, meeqqaminut anniartitsisartutut kommuunimit nalilerneqarluni meeraq angerlarsimaffiup avataanut inissineqassasoq, arnaq qanorluunniit akuersigaluaruni akuersinngitsigaluaruniluunniit. Kina nalunaaruteqarsimanersoq paasiniallugu kommuuniliarsimavoq. Meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissineqarnissaa anguniarlugu suliaq aallartinneqareersimammat kina nalunaaruteqartuusimanersoq kommuunip taajumasimangilaa. Angajoqqaarsiallu paarlakaallutik meeqqat tigummiartarnissaanik arnaq maanna isumaqatigiisuteqarpoq. Iliuusissatut pilersaarusiortoqarsimanngilaa.

Illoqarfimmi allami feeriarnermini ilaqtutani meeralit kommuunimut nalunaarutigisimavai, meeqqat imigassartorfiusumi najugaqarnerat pillugu. Ilaqtutat allat aamma nalunaaruteqartarsimagaluarput, annerusumilli susoqartarsimangilaa.

Meeqqat massakkut angerlarsimaffigisamini imigassamik hashimillu atonerluiffiusumi najugaqarnerat peqqutigalugu angutit meeqqani angajoqqaatut kisimi oqartussaaffigilerusullugit ukiorpassuannortuni qinnuteqaatigisarsimagaluarpa. Arlaleriarluni kommuunimut saaffiginnittarsimagaluarpoq, nammineq oqarnermisut suliamut attuumassuteqarpallaaruniluni manna tikillugu iluatsissimangitsumik. Meeqqat ataatinnut nuukkusullutik kissaateqarsimapput aamma atuarfik kommuunimut nalunaaruteqarsimavoq. Meeqqat kommuunimit sumiginnarneqarnerat akueriumajunnaarlugu aalajangersimavoq.

Meeraq meeqqerivimmiittoq assut sakkortuumik pissusilik angajoqqaat arlallit ataatsikkut saaffiginnissutigaat. Ilaqtariit ilaatigut ikiorserneqarnissaat siunertarlugu meeqqerivimmi aqutsisumut kommuunimullu arlaleriarluni saaffiginnittoqartarsimavoq.

Innuttaasoq meeqqerivimmi meeqqat pillarneqartarnerannik ernumasooq saaffiginnippoq. Meeqqat eqqissisimanngikkunik meeraqatiminnik nereqateqarsinnaannginnerannik siorasaarneqartarsimapput.

*Meeraaraq meeraaq-
qerivimmi persuttarlugu
issuttuuttarneqarsimavoq.
Meeraaqqaq meeraaqqerivimmiin-
nissani toqqissisimanarinngilaa
unnuakkullu sakkortuumik qisua-
riartalerluni. Qatanngutaasa piaa-
rinatik annersittooraangamikku
aamma uippallertarpoq.*

Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaat, artikel 3, 24, 25, 26, 27

Artikel 3: Meeqqat soqutigisaanik qulakkeerineq. Aalajangiisoqassatillugu meeqqamut pitsaanerpaaq sutigut tamatigut qulakkeerneqassaaq.

Artikel 24: Peqqissumik inuuneqarnissamut meeqqat pisinnaatitaaffia.

Artikel 25: Meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissitat ornigulluni nakkutigiuarmissaat naalagaaffiup qulakkiissavaa.

Artikel 26: Isumaginnikkut isumannaatsuuneq: Meeqqat ajungitsumik atugaqarnissaminut pisinnaatitaaffeqarput.

Artikel 27: Inuunermi atukkat pitsaasuunissaasa qulakkeernissaat.

4.3 Kinguaassiutitigut atorerluinerit persuttaanerillu pillugit saaffiginnissutit

Kinguaassiutitigut atorerluinerit pillugit saaffiginnissutit takutip-paat meeqqat ikiorserneqarsimangitsut, ilaatigut pisinnaatitaaffigisaminnik tarnikkut ikiorserneqarnissamut tunngasumik. Taakkunani ilaapput meeqqat inersimasunik persuttaasunik takunnissimasut imaluunniit namminneq persuttagaasimasut. Suliat uninngasima-

sinnaapput qisuariarfigineqarsimanatilluunniit. Suliani taama ittuni pisariusuni pilersaarusioreneq annertoog, oqartussanit assigiinngitsunit suliniutit neqeroorutillu ataqatigiissarnissaat suliassaasarpur, meeqqat ilaqutariillu eqqortumik ikiorserneqarnissaannut taakku tunngavilliisarpur. Uani artikel 19 pineqarpoq: Naalliutsitaanissamut atorerlugaanissamullu illersugaaneq, artikel 34: Kinguaassiutitigut atorerlugaanermi illersugaaneq, artikel 36: Assigiinngitsutigut atorerlugaanermi illersugaaneq kiisalu artikel 39: Katsorsarneqar-neq inuiaqatigiinnullu akuliteqqinneq.

Kinguaassiutitigut atorerluineq persuttaanerlu pillugit innuttaasut saaffiginnissutaannit assersuutit:

Anaanaq meeqqani pillugu saaffiginnippoq, meeqqap Danmarkimi ikiorserneqartarnera Kalaallit Nunaanni ingerlaannartussatut pilersaarutaasimavoq. Kommuunimulli arlaleriarluni saaffiginnittaraluarluni ikiorsiineq suli aallartinneqarsimangilaq. Meeraq hashitortalersimavoq timimigullu imminut kilertarneri peqquataallutik ikerpassuaqalersimalluni, arlaleriarluni aamma imminoriarsimavoq. Katsorsartinnissamut utaqqisorpassuaqartoq sullissisumillu oqaloqatiginninnissamut utaqqisorpassuaqartoq kommuunip ilisimatitsissutigisimavaa.

Anaanaq meeqqani pillugu saaffiginnippoq, meeqqap Danmarkimi ikiorserneqartarnera Kalaallit Nunaanni ingerlaannartussatut pilersaarutaasimavoq. Kommuunimulli arlaleriarluni saaffiginnittaraluarluni ikiorsiineq suli aallartinneqarsimangilaq. Meeraq hashitortalersimavoq timimigullu imminut kilertarneri peqquataallutik ikerpassuaqalersimalluni, arlaleriarluni aamma imminoriarsimavoq. Katsorsartinnissamut utaqqisorpassuaqartoq sullissisumillu oqaloqatiginninnissamut utaqqisorpassuaqartoq kommuunip ilisimatitsissutigisimavaa.

Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaat, artikel 19, 24, 34, 36, 39

Artikel 19: Meeqqat timikkut tarnikkullu persuttagaanissamit atorerlugaanissamillu illersugaanissamut pisinnaatitaaffia.

Artikel 24: Meeqqat peqqissumik inuuneqarnissamut pisinnaatitaaffia.

Artikel 34: Meeqqat kinguaassiutitigut atorerlugaanissamit atorerlunneqarnissamillu illersugaanissamut pisinnaatitaaffia.

Artikel 36: Meeqqat assigiinngitsutigut ajoqutaasinnaasumik atorerlugaanissamit illersugaanissamut pisinnaatitaaffia.

Artikel 39: Meeqqat ikiorserneqarnissamik aamma katsorsagaanissamut inuiaqatigiinnullu akuleruteqqinnissamut pisinnaatitaaffia.

4.4 Angajoqqaatut oqartussaaffik pillugu saaffiginnissutit

Angajoqqaatut oqartussaaffik pillugu innuttaasut 2019-imi saaffiginnissutaat 59-iupput. Taakku ilaatigut tassaapput angajoqqaat oqartussaaffimmik tigumminnitsuusut meeqqamillu pisariaqartitaannik naammassinnissinnaangitsut. Angajoqqaat avinnerminni kina angajoqqaatut oqartussaaffimmik tigumminnitsuusaner-

soq isumaqatigiinngissutillit aamma saaffiginnittarput, taakkunani eqqartuussivik angajoqqaatut oqartussaaffik pillugu imaluunniit qanoq paarlakaalluni tigumminnittoqartassanersoq pillugu aalajangiisussanngortitaasimasarpoq, taakkunanittaaq meeqqamut pitsaanerpaaq pinnagu aalajangiisoqarnissaa angajoqqaat akornanni ataatsip ernummatigisarpaa. Saaffiginnissutini taakkunani meeqqat isumaata sumilu najugaqarusunnera pillugu tusarniarneqarnissamut pisinnaatitaaffia malinneqassappat qassinik ukioqassanersoq

apeqqutigineqakkajuttarpoq. Meeqqat ilaqtaminni allani angajoqqaarsiatut oqartussaaffeqanngitsuni najugallit saaffiginnissutigineqartarput, annertuumik sumiginnagaanissamut navianartorsiorsinnaasarlutik, ilaatigut kommuunip nakkutilliinnginnera peqqu-taalluni. Ernuttaminnik pilersorneqanngitsunik isumassorneqanngitsunillu soriarsinnaanatik isiginnaaginnartariaqartunik saaffigin-nittoqartarpoq. Ernuttaminnik najugaqartitsigaluarlutik iperaaginnar-

tariaqartunik aamma saaffiginnittoqartarpoq. Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaanni artikelit uku kalluarneqarput: artikel 18: Angajoqqaat angajoqqaatullu oqartussaaffillit oqartus-saanominnik naammassinnissinnaanissaannut naalagaaffik ikiu-tissaaq, artikel 12: Meeqqat tusarniarneqassapput, artikel 9: Anga-joqqaat tamaasa ilaginissaannut pisinnaatitaaffik.

Angajoqqaat oqartussaasut pillugit innuttaasut saaffiginnissutaanniit assersuutit:

Ataataasooq meeqqap tigummisarnissaa Nunatta Eqqartuussiviata aalajangersimammagu anaanaasooq MIO-mut saaffiginnippoq. Meeraq assut annilaangasooq ataatanilu ilagerusunnigilluinnaraa anaanaasooq ilisimatitsivoq, matukkut kasuttortoqaraangalluunniit al-laata uippallertarnerarpa. Nakorsaq meeraq ernumagalugu kommuunimut nalunaaruteqarsimavoq. Anaanaasooq kommuunimut aamma nalunaaruteqarsimavoq, Nunattali Eqqartuussiviata aalajangiussaa susinnaanagu kommuuni ilisimatitsisimavoq.

Anaanaasup ernermiut angajoqqaatut oqartussaaffik pisimavaa. Nukappiaraq illoqarfimmi allami ataaminiiginnarusuppoq anaanaalu illoqarfimmi allamiilluni. Nukappiaraq anaanaminut angerlarluni aqagu aallassaaq, anaanaa nukappiaqqap ilisarimanngisaani naju-gaqarpoq. Anaanaasup angajoqqaatut oqartussaaffik pissagaa eqqartuussivik aalajangersimavoq, tassani peqquataatinneqarluni nukap-piaqqap 2012-imi inunngorsimanera. Ataataasup angajoqqaatut oqartussaaqataanissani kissaatigisimagaluarpa. IKU-mut attaveqar-simavoq eqqartuussiviliassaarlu.

Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaat, artikel 9, 12, 18

Artikel 9: Meeqqap angajoqqaami avissaarsimallutik inuuppata angajoqqaaminniingikkaluarpataluunniit tamaasa attaviguarnissaan-nut pisinnaatitaaffia.

Artikel 12: Meeqqamut tunngassutilinni tamani meeqqap tusarniarneqarnissaannut pisinnaatitaaffia.

Artikel 18: Angajoqqaat angajoqqaatullu oqartussaaffillit oqartussaanominnik naammassinnissinnaanissaannut naalagaaffik naamma-ginartumik ikiutissalluni pisussaaffeqarpoq.

4.5 Imigassaq/hash pillugu saaffiginnissutit

Meeqqat imigassartorfiusumi aamma hashitorfiusumi ernunamar-tumi inuuneqartut pillugit inersimasut ilisimasaqartut MIO-mut sa-ffiginnittarput. Ilaqtariit meerartallit inissaaleqineq peqqudigalugu imigassamik hashimillu atornerluisuusuni inisimasuusut pillu-git saaffiginnittoqartarpoq. Meeqqat peqqissusaat ineriartorneral-lu ilaqtariit taakku ernumagisarpaat, ulluinnarni inuunerat naats-orsoruminaassinnaasarmat anisitaasinnaallutillu, allanilu assigiin-ngitsuni aamma inisimasooersimasinnaasarlutik. Uani malugi-niagassat pingaarutillit ilagaat meeqqat hashimik imigassamillu atornerluisut pillugit aamma MIO-mut saaffiginnissuteqartoqar-tarmat, taakkunani angajoqqaat soriarsinnaanngitsutut inissi-simasarput sumiiffillu ilaanni ikiortissarsioarniq ajornaku-soorsinnaasarpoq. Meeqqanut inuusuttunullu tulluarsakkanik katsorsaanissamut periarfissanik innuttaasut ujartuupput. Uani Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaanni ar-tikel 19 pineqarpoq: Naalliutsitaanissamut atornerlugaanissamullu illersugaaneq, aamma artikel 33: Imigassamut hashimullu illersu-gaaneq.

Imigassaq/hashilu pillugit innuttaasut saaffiginnissu-taanniit assersuutit:

Meeqqap ikinngutini ernumagalugu saaffiginnippoq. Meeqqap ikinngutimi kommuunimut saaffiginninnissaanik ikioreernikuusimavaa. Ikinngutaata angajoqqaavi imertarput hashitortarlutillu. Ikinngutaasooq 12-inik ukioqarluni imertalersimavoq pujortarnerlu anaanaminit ilikkarsimallugu. Ikinngutaasup inooriaaseq tamanna qimakkusussimavaa, kommuunili saaffiginnissutinut qisuariarneq ajorpoq.

Anaanaq hashimik pinngitsuisinnaangitsumik meeralik ikiorusunnagu kommuunimi immikkoortortaq meeqqat pillugit suliaqartartoq aalajangersimammat sulianik ingerlatsisaritoq MIO-mut saaffiginnissuteqarpoq. Ernermi hashimik atuisuunera pillugu kommuunimut ukiut arlallit matuma sionatigut saaffiginnissuteqareersimavoq. Suli susoqarsimangilaq. Anaanaasoq MIO-mut ukiuni arlalingortuni saaffiginnissuteqartarsimavoq. Nukappiaraq pineqartoq pillugu MIO nalunaaruteqarsimavoq, sulili susoqarsimangilaq.

Hash nunaqarfimmi assut ajornartorsiutaanera pillugu innuttaasoq MIO-mut saaffiginnippoq. Haship pissarsiarinissaa ajornangilaq, nakkutillisoqanngimmat. Inuusuttut 15-16-inik ukiullit allaat hashitortarput aamma nunaqarfiup eqqaani umiatsiaaqqani qimaannakka-ni susoqartanera kikkut tamarmik ilisimavaat.

Nukappiaqqap 17-inik ukioqangajalersup ilaqtutani ersiortittarsimavai, ilaqtutai qimaasimapput angerlarsinnaanatillu. Piumasani pinngikkuniuk ajortumeerniarlugit siorasaartarsimavai. Hashitortarpoq imertarlunilu. Nukappiaraq imminornissamik siorasaaruteqarsimavoq, imernerata kingornatigut politii ikiorsiullugit napparsimavimmut pivoq. Angerlamut oqqunneqarpoq.

Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqtigiissutaat, artikel 19, 33

Artikel 19: Timikkut tarnikkullu naalliutsitaanissamut atonerlugaanissamullu illersugaanissamut meeqqap pisinnaatitaaffia.

Artikel 33: Hashimik imigassamillu atonerluinermut illersugaanissamut meeqqap pisinnaatitaaffia.

4.6 Angerlarsimaffiup avataanut inissiisarneq pillugu saaffiginnissutit

Angerlarsimaffiup avataanut inissiisarnit inuiaqatigiinnit inu-ngaatsiarput, ulloq unnuarlul paaqqinnittarfinni sulisussat immikkut ittumik ilinniarsimasut amigaataapput kiisalu meeqqanut immikkut ittumik sullinneqarnissamut annertuumik pisariaqartitsisunut inissiisamut periarfissat amigaataapput. Angajoqqaarsiaritsisunut unam-millernartumiippoq meeqqat inuusuttullu angajoqqaarsianut inissitat nakkutigineqarnissaat amigaataammat angajoqqaarsianullu ikorfartuineq amigaataammat. Meeqqat amerlaqisut isumaginninnikkut, ineriartornikkut peqqissutsikkullu annertuumik ajornartorsiutillit angajoqqaarsianut inissinneqartarput. Tamatuma kingunerisaa-nik kommuunip angajoqqaarsianik meeqqanik immikkut ittumik sul-linneqarnissamik annertuumik pisariaqartitsisunik tigmunnittu-nik nakkutiginninnissaa pisariaqarpoq. Angerlarsimaffiup avataanut inissiisarneq pillugu saaffiginnissutit tassaakkajupput angajoqqaanik meeqqanillu isumaginninnikkut suliaqartut sukumiisumik misissu-gassaannik misissueqqaarnani aalajangiisoqarsimatillugu saaffigin-nissutit. Meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasut pillugit iliuusissamik pilersaaruteqartoqarsimanginnera innuttaasut saaffiginnissutigikkajuttarpaat, pilersaarutit imarisaa inissiiviit meeqqamut ikorsiissagunik ilisimalluaqqissaartariaqarpaat. Imaap-poq meeqqap pisariaqartitaminik ikiorserneqarnissamut pisinnaati-taaffini malillugu ikiorserneqarnanilu angerlarsimaffiup avataanut si-visuallaamik inissinneqariaannaammat.

Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqtigiissutaat, Artikel 25: Inissiinerit/nakkutillinerit suliaruarnissaat, artikel 12: Meeqqat tusarniarneqartassapput, artikel 5: Angajoqqaat/paaqqutarinnittut ataqineqassapput

Angerlarsimaffiup avataanut inissiisarneq pillugu saaffiginnissutit assersuutit:

Anaanaq pisortani suliffeqarpoq. Meeraa pillugu sianiginngisaa-nik ataatsimiittoqarsimavoq. Meeraa illoqarfimmut allamut inis-sinneqassasoq aalajangiunneqarsimavoq. Isumaginnikkut mi-sissuineq naammassineqarsimavoq, amigateqangaatsiartu-milli. Angerlarsimaffiup avataanut inissiisoqarnissaa pillugu akuersissummik atsiussasoq kommuunip kissaatigisimavaa, tamatumunngali anaanaasoq isumaqataangilaq. Meeraq meeqqanit ukioqortunerunit persuttarneqartarpoq. Tamana pillugu aammali angerlarsimaffiup avataanut inissinissaq pillugu meeraq oqaloqatigineqarsimangilaq, meeralu ikior-serneqarnani. Meeraq atuarumangilaq. Meeraq piaartumik ikiorserneqassasoq attaveqatigiit ataatsimiinneranni aalaja-ngiunneqarsimavoq.

Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqtigiissutaat, artikel 5, 12, 25

Artikel 5: Angajoqqaat akisussaaffiat. Angajoqqaat akisussaaf-fiat naalagaaffiup ataqqissavaat pisariaqarfiinilu ikiuutissalluni.

Artikel 12: Meeqqamut tunngasuni tamani meeqqat tusarniar-neqarnissaminut pisinnaatitaaffia.

Artikel 25: Meeqqat paaqqinnittarfinniittut ornigulluni nakkuti-gisarnissaat naalagaaffiup qulakkiissavaa.

ⁱ 2019-imi saaffiginnissutit 481-it saniatigut meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit paasisitsiniutinik nassiusuineq pillugu saaffiginnittoqartarpoq aamma suliffeqarfiit, kattuffiit, politikertit sullissisullu saqqummiivigineqarnissamut kissaatteqartoqartarpoq. Saaffiginnissutit taakku kisinneqarsimangillat.

ⁱⁱ Innuttaasut saaffiginnissutaat itinerusumik misissorusukkaanni MIO'p nalunaarutaa: "Soriarinnaajunnaarneq oqariutuutinnngoraangat. MIO-mut innuttaasut saaffiginnissutaat" 2019.
http://mio.gl/wp-content/uploads/2019/03/2019_03_Soriarinnaajunnaarneq_oqariutuutinnngoraangat_web2.pdf
http://mio.gl/wp-content/uploads/2019/04/2019_04_Naar_magtesloesheden_taler_web4.pdf